

og Nutidens Teologer, som have lavet om paa Ritualet og forbedret det noget, har dog ladet denne Plet blive paa det, skønt den er ganske uden Hjemmel i Vorherre Kristi Ord.

Og *Mændene* have lavet Lovene, som fratog Hustruen Raadigheden over sin Ejendom og sine Børn og underordnede hende Manden med saa brutale Ord, at det gyser i een ved at læse dem. (Se f. Eks. Deuntzers Familieret, Side 104.) Egenkærligheden er en almindelig menneskelig Fejl, og i Tidernes Løb tør jeg vel nok sige, at den er nok saa stærkt udviklet hos Mændene som hos Kvinderne, og en stor Del af Datidens Kvinder bleve ogsaa grundigt underkuede, selv om der Gudskelov gaves mange Undtagelser.

Nej, Navnet paa Bogen var træffende og sandt den Gang, og det gjorde sin Nytte. At det nu ikke rigtig passer og derfor lyder lidt underligt i vore Øren, ligger i, at skønt Lov og Ritual endnu faar Lov at bestaa, er den gifte Kvindes Stilling bleven meget bedre, hovedsagelig derved, at den ugifte Kvinde, som ikke var svinebunden af Lov og Ritual, ved at begynde at arbejde, at kappes med Manden, er bleven selvstændigere og sikrere og derved dels har paavirket den gifte Kvinde, dels, naar hun selv indgaar i Ægteskab, er et selvstændigt Menneske, som kræver sin Plads og ikke saa let lader sig underkue.

„Det er ikke af Brutalitæt eller Herskesyge, at Mændene efter Loven ere de overlegne,“ siger Dr. Starcke.

Til en vis Grad kan jeg give ham Ret. Det er en Levning fra Middelalderen, da Manden skulde beskytte Kvinden mod vilde Barbarer. Men saa var det heller ikke Brutalitæt eller Herskesyge, naar Herremændene og de herskende Klasser paa den Tid, der gik forud for den franske Revolution, misbrugte sin Magt over de lavere Klasser, eller naar Herremændene her hjemme krævede Hoveriarbejde af Bønderne eller holdt dem stavnsbundne. Den, som ser med et historisk Overblik paa Tingene, forstaar, at de enkelte „vide ikke, hvad de gøre“, og dømmer dem ikke, og intet er mig fjernere end at ville vække Had imod Mændene. Men det er dog til en vis Grad „Herskesyge og Brutalitæt“ at ville holde paa Rettighederne — det Herredømme, som fulgte med Beskyttelsen af den svage, Bonden, Hustruen o. s. v. — naar Berettigelsen — at man forsvarer den undergivne med Sværd i Haand — er bortfalden.

„Det bør ikke opfattes som en Krænkelſe, at Manden har været den ridderlige, den beskyttende,“ (Dr. Starckes Ord). Nej, den virkelige Ridderlighed opfattes ikke som en Krænkelſe, men en stor Del af Ridderligheden har været tomt